

Smittskyddsåret 2020 samt VRI- och BHK-mätningar

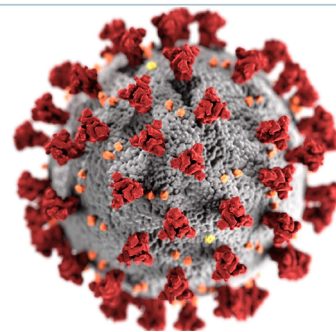
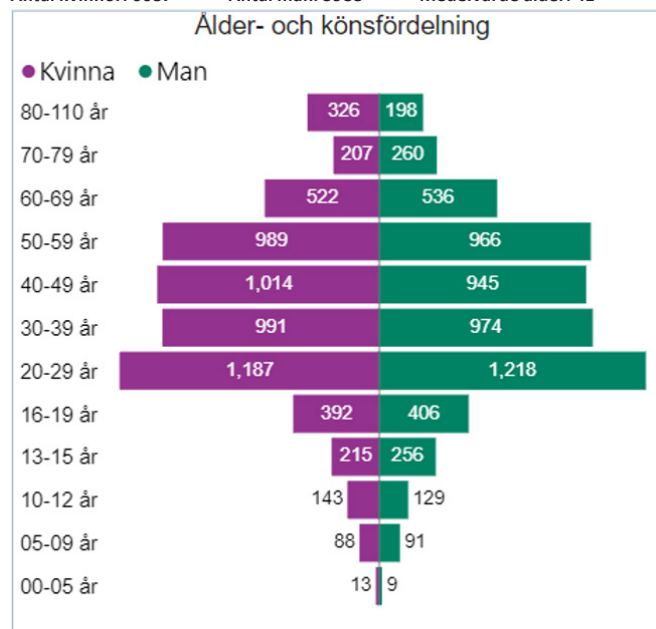
Huvudtemat är kliniskt anmälda fall enligt smittskyddslagen i Värmlands län under 2020 samt sammanfattning av vårdrelaterade infektioner och basala hygienrutiner och klädregler (VRI och BHK).

2020 har varit ett exceptionellt år ur smittskyddshänsyn eftersom arbetet i hög grad dominerats av covid-19 under tio av årets tolv månader. Det medföljer här årsstatistik även för covid-19 men det görs ingen närmare analys och utläggning av dessa data eftersom vi dels är fortsatt inne i pandemin, dels så har det fortlöpande under 2020 levererats data och ofta med kommentarer.

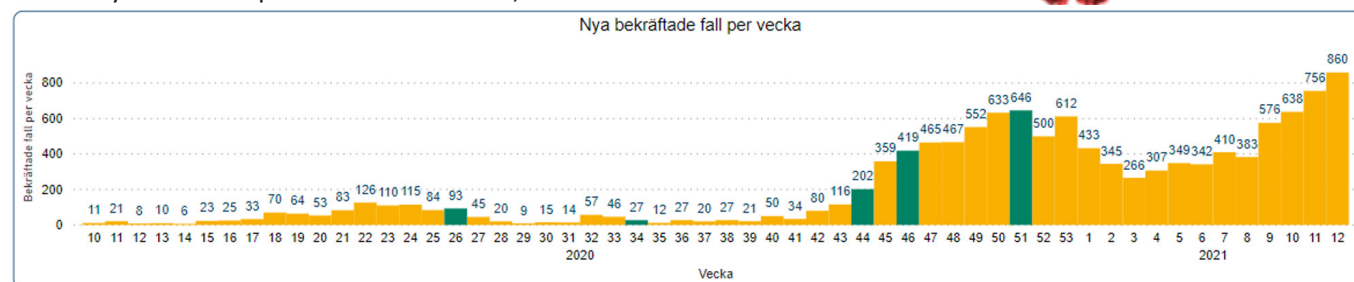
Pandemisituationen under 2020 har haft effekter på flera andra sjukdomar enligt smittskyddslagen. Flertalet infektiösa diarrésjukdomar tillhörande smittslagen har klart minskat under året vilket i hög grad har att göra med minskat resande till andra länder. Följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler har visat en klar ökning medan andelen VRI och vårdskador har sjunkit.

Ingemar Hallén, smittskyddsläkare

Covid-19 - Antal fall fördelat på ålder och kön till och med vecka 12, 2021
Antal kvinnor: 6087 Antal män: 5988 Medelvärde ålder: 41

Covid-19 - Nya bekräftade fall per vecka till och med vecka 12, 2021

Vecka 26 startade egenprovtagningen ; Vecka 34 började central smittspårning; Vecka 44 infördes förhållningsregler för hushållskontakter; Vecka 46 infördes de allmänna råden; Vecka 51 infördes de nationella råden (sms) samt byte från A23 lab till ABC-labs (som verkar rapportera direkt till SmiNet såsom lab brukar göra)

Innehåll

Smittskyddsåret 2020 samt VRI- och BHK-mätningar	1
Kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2011-2020	2
Kommentarer till kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2020	4
Sammanfattning av vårdrelaterade infektioner (VRI) och basala hygienrutiner och klädregler (BHK) 2020	6
Sexuellt överförbara infektioner (STI)	7
Nya medarbetare	8

Kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2011-2020

Allmänfarliga och anmälningspliktiga sjukdomar

Anmälningspliktiga sjukdomar

Diagnos	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atypiska mykobakterier	1	6	3	5	7	4	6	9	3	4
Betahemolyserande grupp-A-streptokocker (GAS), invasiv	6	21	17	15	22	20	17	29	30	15
Botulism	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Brucellos	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Campylobakterinfektion	211	215	199	217	230	229	258	210	157	81
Inhemsk	86	90	82	113	124	143	148	100	79	61
Utländsk	119	118	114	100	93	80	100	106	72	17
Uppgift saknas	6	7	3	4	13	6	10	4	6	3
Covid-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6261
Cryptosporidium	0	0	0	2	3	8	1	2	17	17
Denguefeber	2	6	4	3	2	5	0	1	4	1
Difteri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entamoeba histolytica infektion	6	3	10	5	0	4	1	0	2	0
Echinokockinfektion	0	0	1	0	1	2	0	1	2	4
EHEC (enterohemorragisk E.coli)	4	4	5	6	2	8	13	11	13	8
ESBL, lab-anmälningar	132	179	186	205	227	278	254	228	264	209
ESBL _{CARBA}	-	2	2	0	3	3	1	3	2	3
Giardia	12	12	19	18	25	29	19	19	24	10
Inhemsk	1	0	1	3	0	0	2	7	5	5
Utländsk	9	11	17	15	13	26	12	10	19	5
Uppgift saknas	2	1	1	0	12	3	5	2	0	0
Gonorré	11	9	19	25	19	35	18	15	31	7
Gula febern	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Haemophilus influenzae, invasiv	5	8	4	3	14	6	8	4	11	2
Harpest (tularemi)	30	25	8	31	54	8	17	8	49	40
Hepatit A	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0
Hepatit B	35	45	66	97	99	94	38	47	29	23
Inhemsk	3	1	2	4	1	2	3	2	0	1
Utländsk	24	38	59	79	86	77	26	34	28	19
Uppgift saknas	8	6	5	14	12	15	9	11	1	3
Hepatit C	72	69	59	52	62	68	54	56	26	45
Inhemsk	64	47	49	34	30	39	33	38	18	35
Utländsk	4	7	7	10	20	15	11	11	4	3
Uppgift saknas	4	15	3	8	12	14	10	7	4	7
Hepatit D	0	1	0	1	2	1	1	0	1	0
Hepatit E	0	0	1	3	0	0	2	4	1	0
HIV-infektion	4	9	12	10	6	8	11	15	8	3
Inhemsk	0	1	2	0	0	0	5	0	1	0
Utländsk	4	8	9	9	6	8	6	15	6	2
Uppgift saknas	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
HTLV I eller II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kikhosta (pertussis)	0	5	4	13	13	3	10	11	0	1
Klamydia	1071	1079	1060	1046	908	996	819	795	712	812
Kolera	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Allmänfarliga och anmälningspliktiga sjukdomar

Anmälningspliktiga sjukdomar

Diagnos	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Legionella	3	2	2	9	1	4	2	9	5	5
Leptospira	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Listeria	2	4	3	3	3	1	0	3	3	1
Malaria	2	0	3	11	4	4	7	3	12	1
Meningokockinfektion, invasiv	2	1	1	1	0	1	1	0	1	1
Mjältbrand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MRSA (infektion med methicillinsresistenta staphylococcus aureus)	48	41	81	66	166	160	119	116	102	67
Mässling	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0
Papegojsjuka	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1
Paratyfoidfeber	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0
Pest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin G	2	2	0	0	1	4	0	5	2	1
Pneumokockinfektion, invasiv	46	44	30	36	48	47	55	45	42	22
Polio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påssjuka	3	1	1	1	0	0	3	0	1	1
Q-feber	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rabies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Röda hund	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salmonella	87	82	92	50	51	62	75	45	49	28
Inhemsk	30	18	19	14	11	21	26	12	22	14
Utländsk	54	62	71	34	38	41	47	28	27	13
Uppgift saknas	3	2	2	2	2	0	2	5	0	1
SARS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Shigella	18	6	5	8	4	9	6	5	4	0
Sorkfeber (nephropathia epidemica)	3	0	0	1	4	2	3	2	0	2
Stelkramp	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Syfilis	1	4	10	3	8	5	4	1	3	6
Trikinos	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Tuberkulos	7	18	16	15	19	24	14	9	8	7
Tyfoidfieber	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Vibrioinfektion exkl kolera	2	2	3	0	2	0	1	6	2	0
Virala hemorragiska febrar exkl denguefeber och sorkfeber (nefropathia epidemica)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viral meningoencefalit - varav TBE	7 2	14 4	8 4	11 2	8 5	16 6	33 15	31 12	42 21	18 10
VRE (vancomycinresistenta enterokocker)	2	1	1	3	3	1	21	5	2	1
Yersinia	1	3	6	4	3	5	5	4	10	3
Inhemsk	0	3	5	3	3	4	3	2	6	2
Utländsk	1	0	1	1	0	1	0	2	4	0
Uppgift saknas	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1

Kommentarer till kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2020

Sexuellt överförbara infektioner (STI) redovisas för sig, sid 7. Se alla diagnoser i tabellform på sid 2-3.

Betahemolyserande grupp A-streptokocker (GAS), invasiv infektion: 15 fall, vilket är klart lägre än de senaste två åren men ser man på statistik över längre tid så finns det både i Värmland och nationellt en variation olika år som är ganska stor. Det finns olika undertyper till grupp A-streptokocker som har olika grad av patogenicitet och det är olika undertyper som dominerar olika år.

	2016	2017	2018	2019	2020
Totalt antal fall	229	258	210	157	81
Inhemska fall	143	148	100	80	61
Utländska fall	80	100	106	73	17
Uppgift saknas	6	10	4	4	3

Cryptosporidium: 17 fall, vilket är exakt samma antal som under 2019. Åren dessförinnan var antalet diagnostiserade fall betydligt lägre. Ökningen de två senaste åren beror delvis på en förbättrad diagnostik med PCR.

Denguefeber: Det har rapporterats fyra (4) fall vilket är ett ungefärligt genomsnitt på senare år.

Harpest: 40 fall, vilket är ett relativt högt antal men det är välkänt att det finns en stor variation mellan olika år. Fallen under 2020 var spridda i olika delar av Värmland. Harpest orsakas av en bakterie och reservoar bland djur i Sverige anses vara smågnagare. I Norrland finns en tydlig koppling till så kallade sorkår och även i Värmland torde variationerna mellan olika år vara kopplat till förekomsten till hur mycket smågnagare det är. Människan kan smittas på olika sätt, såsom bitt av smittad insekt, direkt beröring med smittat djur eller inandning av damm förorenat med sjuka djurs urin eller avföring. Även intag av smittat vatten förekommer men är mer ovanligt

Haemophilus influenzae, invasiv infektion: Två fall, vilket är det lägsta antalet senaste decenniet. Båda fallen har varit över 65 år och som även konstaterade förra året har meningit orsakat av haemophilus influenzae hos barn i princip helt försvunnit sedan vaccination mot haemophilus influenzae infördes i barnvaccinationsprogrammet.

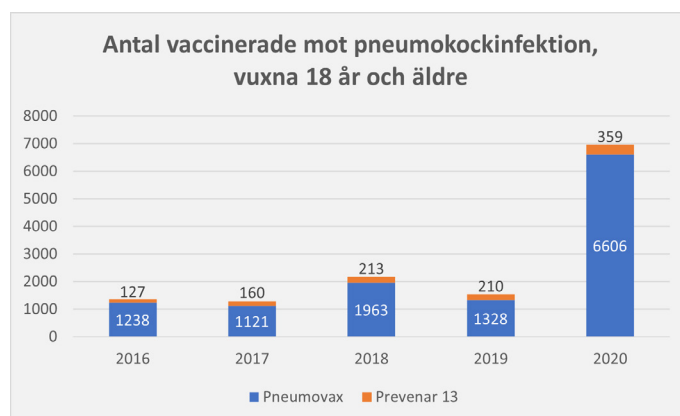
Hepatit B: 23 fall, merparten av dessa är förvärvade i utlandet.

Hepatit C: 45 fall, vilket tyvärr är klart fler än året innan och en klar majoritet av dessa fall är förvärvade inom Sverige och det finns stark koppling till intravenöst missbruk. Förhoppningsvis kommer den effektiva behandling som finns mot hepatit C, liksom den relativt nystartade sprututbytesmottagningen, att på lite sikt kunna få ner detta antal.

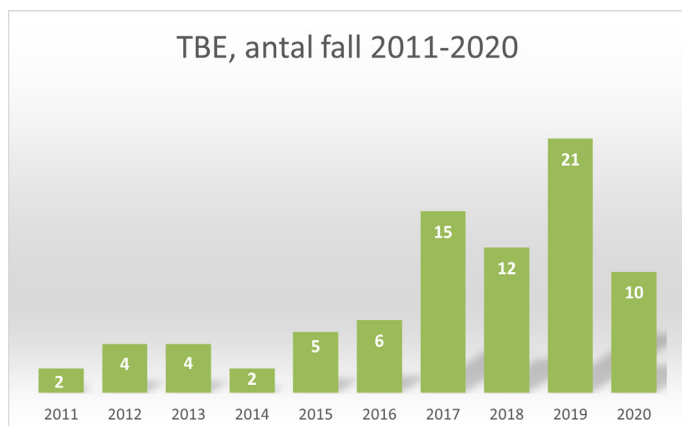
Legionella: Fem fall varav tre inhemska och två utlandsförvärvade.

Malaria: Ett fall. Det är det minsta antalet fall på många år och är relaterat till minskat resande och minskat antal asylsökande.

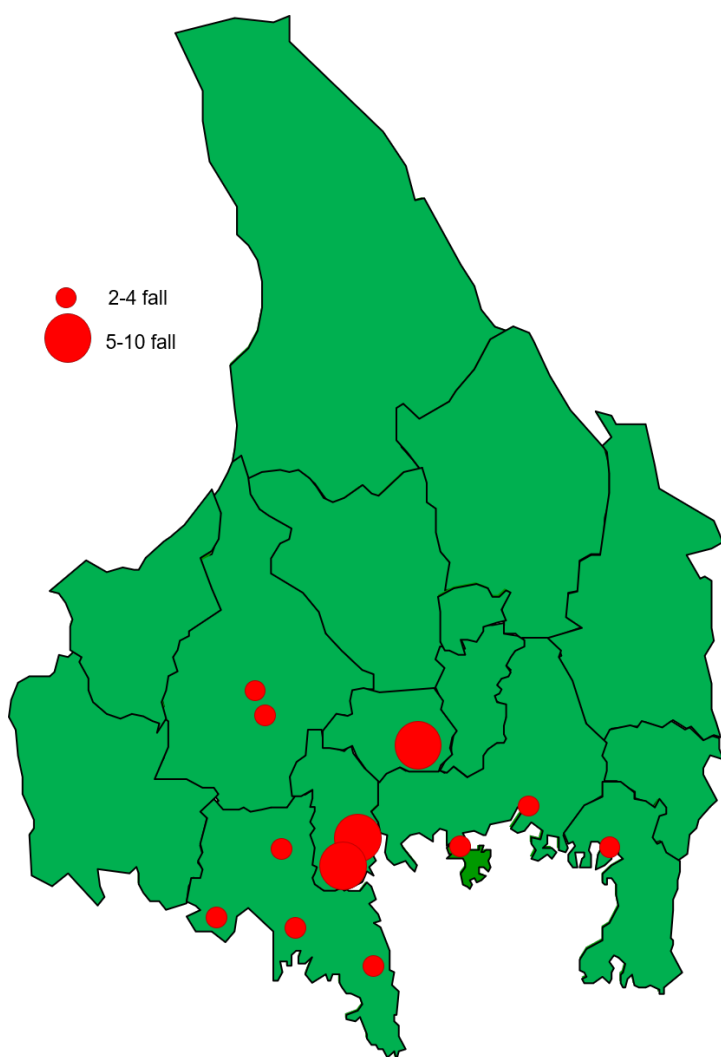
Pneumokockinfektion, invasiv: 22 fall, vilket är klart lägre än på många år. En stor majoritet av fallen är över 65 år och antal fall bör gå att få ner ännu mer med hjälp av en utökad vaccination mot pneumokocker även för äldre och andra riskgrupper. Pneumokockvaccination ingår sedan tidigare i barnvaccinationsprogrammet.

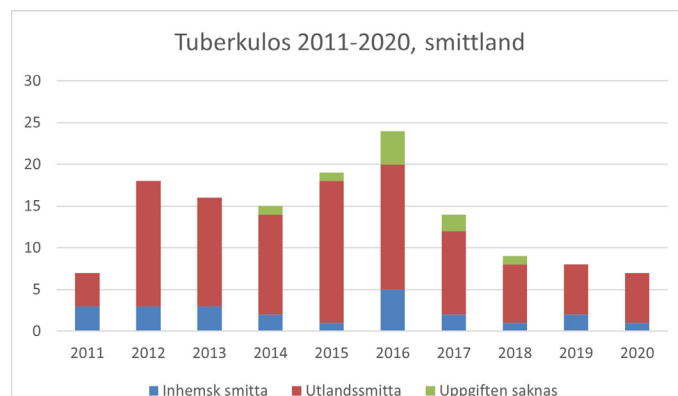
TBE: 10 fall, vilket är det lägsta antalet sedan 2016. Det var befarat att det skulle bli fler fall under 2020 med tanke på att det har varit en ökande trend på senare år samt att det under pandemin 2020 var det många som begav sig ut i skog och mark för att vistas och umgås utomhus. Fallen har varit i tidigare kända riskområden och ett par av fallen är sannolikt smittade i grannregioner.

TBE Värmland 2007-2020

Tuberkulos: Åtta fall varav sex är utländskt förvärvade och två inhemska. Det är det minskade antalet fall sedan 2012.

Infektiösa gastroenteriter

Flertalet infektiösa diarrésjukdomar tillhörande smittskyddslagen har klart minskat under 2020. Det har i hög grad att göra med minskat resande till andra länder.

Campylobacter: Minskat till 81 fall efter att under många år ha legat över 200 per år. Det är framför allt fallen som är förvärvade i utlandet som har minskat, även de inhemska har minskat något.

Giardia: Antal giardiafall var 10, vilket också är lägst på många år. Det är lika många förvärvade inom landet som i utlandet.

Salmonella: Antal salmonellafall var 28, vilket är mycket lägre än på många år. Det är både inhemska och utländska förvärvade fall som har minskat. Möjligen har minskningen av inhemska fall att göra med färre besök på restauranger men det är inget som är klarlagt.

Shigella: Under året var inga shigellafall konstaterade, vilket inte har hänt på många år.

Yersinia: Antal fall av yersinia var ovanligt högt under 2019 då 10 fall var konstaterade. Under 2020 konstaterades tre fall, vilket är mer av ett genomsnitt under senaste decenniet.

Sammanfattning av vårdrelaterade infektioner (VRI) och basala hygienrutiner och klädregler (BHK) 2020

VRI

Andelen VRI var under 2020 i sjunkande, ligger runt sju (7) procent, vid de tre regionövergripande mätningarna. Samma tendens syns när vi mäter förekomsten av vårdskador med markörbaserade journalgranskningar inom slutenvården. Där uppmätte vi den lägsta siffran vi haft under flera år, nio (9) procent. VRI var som tidigare i nästan alla fall förknippad med en eller flera riskfaktorer.

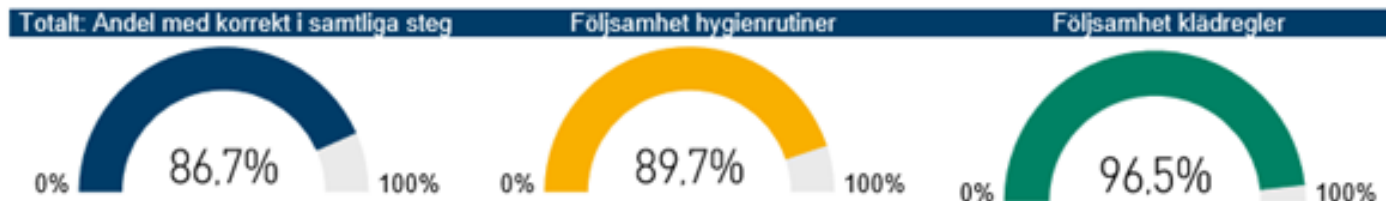
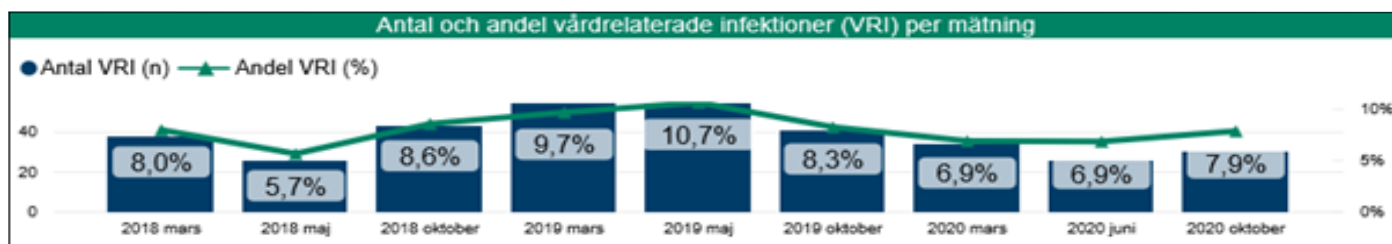
Att andelen VRI och vårdskador sjönk trots pågående pandemi kan sannolikt bero på en kraftig reduktion av kirurgiska ingrepp under 2020. Vi vet sedan tidigare att kirurgiska ingrepp har en högre andel VRI.

För att kvalitetssäkra mätningarna har journalgranskning utförts i de kirurgiska disciplinerna vilket lett till en mera enhetlig mätning och planerna är nu att fortsätta journalgranskningen för de medicinska specialiteterna. Innan pandemin planerades också en utbildning för utsedda sjuksköterskor med hygienombudsuppdrag på vårdavdelningar, för att de på sikt skulle bli ansvariga för VRI-mätningarna och likriktade bedömningarna. Utbildningen har senarelagts på grund av rådande läge.

Region Värmland planerar mätningar vid tre tillfällen under 2021, vilket är mer än den nationella rekommendationen, som en utökad kontroll av vår vårdkvalitet.

BHK

Region Värmland rekommenderade mätning av BHK månadsvis i och med pandemin. Resultatet visar en klar ökning av följsamheten under pandemin. Enstaka verksamheter har dock haft en något lägre siffra av olika anledningar och där har Smittskydd Värmland samt chefläkare haft riktade insatser vilka även löper under 2021. Region Värmland fortsätter med sin intensifierade mätning även under 2021.

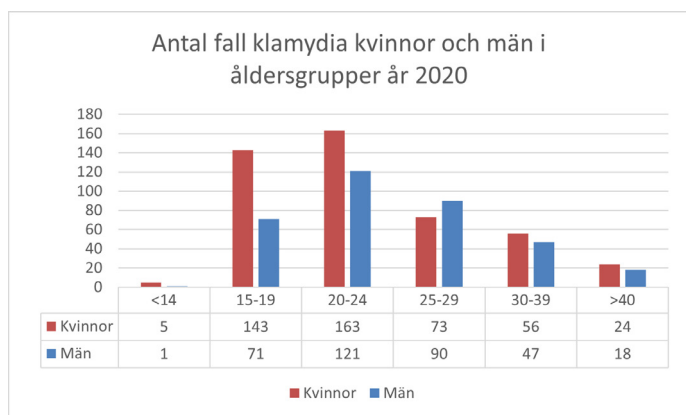
Clas Lundgren, chefläkare/överläkare vårdhygien

Sexuellt överförbara infektioner (STI)

Diagnos	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gonorré	25	19	35	18	15	31	15
Hiv	10	6	8	11	15	8	3
Klamydia	1046	908	996	819	795	712	812
Syfilis	3	8	5	4	1	3	6

Klamydia

Under 2020 anmäldes 812 fall av klamydia i vårt län. Trots rådande pandemi är det 100 fler än under 2019. Siffran för 2019 var den lägsta sedan 2006. Av fallen under 2020 var 464 kvinnor (jämfört med 396 år 2019) och 348 fall var män (jämfört med 316 fall år 2019). Ökningen är störst bland unga vuxna, främst i åldrarna 15-24 år.

Under 2020 är det fler personer som beställt hemtest via nätet från 1177.se, en ökning med 25 procent i jämförelse med 2019. Antal personer som tagit prover inom sjukvården har minskat med 19 procent. Totalt sett har

antal patienter som provtagit sig för klamydia minskat med 11 procent medan antal positiva fall ökat med cirka 5 procent.

Tjänsten att beställa hem ett klamydiatest på 1177.se kan användas av personer som är över 15 år och folkbokförda i Värmland. Det är helt gratis. Ett kuvert med hemtestet skickas till den adress som angetts i beställningsformuläret. Testet analyseras även för gonorré, en sexuellt överförbar infektion som är ovanligare än klamydia. Provtagningen är enkel och visar bara om personen har klamydia eller gonorré i penis eller i slida. Om oskyddat oral- och/eller analsex skett behöver prov tas från ändtarm och svalg. Personen ska då vända sig till en mottagning för provtagning.

Gonorré

Under 2020 anmäldes 15 fall, en minskning jämfört med 2019 då 30 fall anmäldes. Av de 15 fallen var 11 män och 4 kvinnor. Drygt hälften har uppgett att de smittats i Sverige.

Hiv

Under 2020 anmäldes tre (3) nya fall av hiv, alla smittade utomlands innan ankomst till Sverige.

Syfilis

Under 2020 anmäldes sex (6) fall. Två av fallen var smittade i annat land innan ankomst till Sverige. Tre är svenskfödda men smittade i annat land. En person är smittad i Sverige av partner som smittats i annat land.

Elisabeth Skalare Levein, smittskyddssjuksköterska

Nya medarbetare

Monika Carlson har arbetat som hygiensjuksköterska på Smittskydd Värmland sedan 1 mars 2020.

Monika har lång erfarenhet som sjuksköterska med bl.a. chefsuppdrag inom både slutenvård och öppenvård. Hon har även arbetat som verksamhetsutvecklare och aktivt arbetat med värdegrundsfrågor inom flera verksamheter.

Monikas erfarenhet från administrativa uppdrag och som mycket god kommunikatör har kommit till stor nytta på Smittskydd Värmland.

Anna Wimmerstedt började den 1 februari som bitr. smittskyddsläkare.

Anna har varit infektionsspecialist i drygt 10 år och kommer närmast från infektionskliniken i Växjö. Familjen har anknytning till Värmland och Anna är väl förtrogen med miljön här, inte minst Hammarö.

Inom infektionsområdet har Anna ett särskilt intresse för antibiotikafrågor inom slutenvården och hon har även ett nationellt uppdrag som en av redaktörerna för den nationella stramaappen.

Annas erfarenhet och intresse för förbättringsarbete och att föreläsa ser vi som en stor tillgång i arbetet på Smittskydd Värmland.

Thomas Ahlqvist är överläkare på klinisk mikrobiologi, Centralsjukhuset Karlstad. Han är även infektionsspecialist och har tidigare under drygt fyra år varit verksamhetschef på infektionskliniken.

Tomas är mycket kunnig vad gäller antibiotika och tog över som ordförande i Strama Värmland den 1 september 2020. Utifrån situationen som varit är det först från den 1 mars 2021 som han har möjlighet att arbeta mer specifikt med stramarbetet och han kommer att arbeta 20 procent med detta.

Vi arbetar på Smittskydd Värmland

Ingemar Hallén	Smittskyddsläkare	010-839 13 06	ingemar.hallen@regionvarmland.se
Anna Skogstam	Överläkare vårdhygien/ bitr. smittskyddsläkare	010-839 13 16	anna.skogstam@regionvarmland.se
Anna Wimmerstedt	Bitr. smittskyddsläkare	010-839 13 10	anna.wimmerstedt@regionvarmland.se
Clas Lundgren	Överläkare vårdhygien	010-839 13 17	clas.lundgren@regionvarmland.se
Thomas Ahlqvist	Stramaläkare	010-839 16 02	tomas.ahlqvist@regionvarmland.se
Tomas Wilhelmsson	Avdelningschef/hygiensjuksköterska	010-839 13 12	tomas.vilhelmsson@regionvarmland.se
Elisabeth Skalare Levein	Smittskyddssjuksköterska	010-839 13 15	elisabeth.skalare.levain@regionvarmland.se
Ann-Mari Gustavsson	Hygiensjuksköterska	010-839 13 05	ann-mari.gustavsson@regionvarmland.se
Maria Jonsson	Hygiensjuksköterska	010-839 13 18	maria.c.jonsson@regionvarmland.se
Monika Carlsson	Hygiensjuksköterska	010-839 13 19	monika.carlson@regionvarmland.se
Anette Andersson	Smittskyddsadministratör	010-839 13 02	anette.m.andersson@regionvarmland.se
Monica Rydh	Smittskyddsadministratör	010-839 13 11	monica.rydh@regionvarmland.se